

Rajavartiolaitoksen esikunta
Oikeudellinen osasto

17.03.2022

Sisäministeriön lausuntopyyntö 18.2.2022 (VN/31772/2021)

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Sisäministeriössä on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain (301/2004) muutoksista, joilla laajennettaisiin pitkäaikaisen eli niin sanotun D-viisumin käyttöä uusiin kohderyhmiin. Pitkäaikaisen viisumin avulla nopeutettaisiin oleskeluluvan saaneiden henkilöiden maahantuloa. Ulkomaalaislakiin ehdotettujen muutosten myötä pitkäaikainen viisumi voitaisiin myöntää opiskelijoille, tutkijoille, sertifioitujen työnantajien työntekijöille, yritysten johtotehtävissä toimiville sekä edellä mainittujen perheenjäsenille. Pitkäaikainen viisumi voitaisiin myöntää maahantuloa varten myös ulkomailla oleskelevalle oleskeluluvan haltijalle, jos hän on menettänyt oleskelulupakorttinsa. Lisäksi hallituksen esitykseen sisältyy ulkomaalaislain muutos, joka mahdollistaisi tilapäisen oleskeluluvan myöntämisen ulkoministeriön toimesta Suomeen saapuvien diplomaattiperheiden nuorille aina 20 ikävuoteen asti. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. Pitkäaikaisen viisumin myöntämisestä koskeva säännös tulisi kuitenkin voimaan vasta 1.4.2023. Luonnoksessa ei esitetä muutoksia maahantulon edellytyksiin.

Sisäministeriö on pyytänyt luonnoksesta lausuntoa Rajavartiolaitokselta, jonka esikunta toimii samalla sisäministeriön rajavartio-osastona. Rajavartio-osasto pitää esitystä kannatettavana.

Lausunnolla olevan esityksen mukaan pitkäaikaisen viisumin käytön laajentaminen muihin vielä yksilöimättömiin henkilöryhmiin arvioitaisiin mahdollisesti erikseen omana lakihankkeena, jolloin olisi tarpeen selvittää pitkäaikaisen viisumin myöntämisen edellytyksiä ja maahantulon yleisiä edellytyksiä laajemmin. Rajavartio-osasto pitää kannatettavana, että pitkäaikaisen viisumin käytön laajentaminen muihin vielä yksilöimättömiin henkilöryhmiin arvioidaan erikseen omana lakihankkeena edellä esitetysti. Erityisesti tulisi huomioida D-viisumin kohderyhmän laajentaminen sellaisiin hakijoihin, joiden maassa oleskelu ylittää lyhytaikaisen oleskelun enimmäiskeston, mutta on kestoltaan sellainen, ettei oleskeluluvan hakeminen ole kannattavaa.

Rajavartio-osasto tuo jo tässä vaiheessa esille mahdollista pitkäaikaisen viisumin jatkovalmistelua varten harkittavaksi seuraavat asiat:

D-viisumi tulisi voida myöntää maahantulon yleisten edellytysten täyttyessä jo ennen oleskeluluvan myöntämistä. Tämä mahdollisuus nopeuttaisi edelleen maahan saapumista, mikäli oleskelulupaprosessiin kuluva aika olisi pidempi, kuin D-viisumin myöntöprosessiin kuluva aika, silloin kun sinänsä myös oleskeluluvan edellytykset ovat olemassa.

Mikäli kansallisen viisumin käyttöä laajennettaisiin jatkossa vielä muihinkin henkilöryhmiin, tulisi samalla harkita luopumista viisumin 100 päivän enimmäiskestoajasta. Schengenin yleissopimuksen 18 artikla mahdollistaa pitkäaikaisen viisumin myöntämisen enintään yhden vuoden oleskelua varten. Käsittelyn ruuhkautumistilanteissa tai oleskelulupahakemusprosessin pitkittyessä hakemuksessa olevien tietojen täydentämisen vuoksi viisumin voimassaoloaika voi ylittyä (mikäli D-viisumi myönnettäisiin jo oleskelulupaharkinnan rinnalla). Rajavartio-osaston näkemyksen mukaan pitkäaikaisen viisumin enimmäiskesto voitaisiin tarvittaessa rajata lyhyemmäksi, esimerkiksi 100 vuorokaudeksi, viranomaisen ohjeistuksella.

Lisäksi D-viisumin hakeminen tulisi mahdollistaa myös Suomessa tietyissä tilanteissa. Eduskunnan 8.12.2021 hyväksymän ulkomaalaislain muutoksen mukaan pitkäaikaista viisumia olisi ulkomaalaislakiin lisätyn ja 1.6.2022 voimaan tulevan 17 b §:n 1 momentin mukaan haettava ennen Suomeen saapumista ulkomailla. On myös tilanteita, joissa maassa oleva viisumivelvollinen odottaa oleskelulupaa, eikä voi lyhytaikaisen oleskelun täytyttyä matkustaa ja työskennellä Schengen-alueella. Tällaisia tapauksia on esimerkiksi jo umpeutuneen oleskeluluvan jatkoa odottavilla. Myös tämä epäkoh- ta aiheuttaa usein hyvin epäkäytännöllisiä tilanteita maassa jo laillisesti oleskeleville.

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
Kontra-amiraali

Markku Hassinen

Rajavartiolylitarkastaja
Varatuomari

Reijo Lahtinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 17.03.2022 klo 17:44. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

JAKELU

kirjaamo.sm@govsec.fi
maahanmuutto-osasto.sm@govsec.fi

TIEDOKSI

Rajavartiolaitoksen esikunta/Raja- ja meriosasto, oikeudellinen osasto